

Vraag nr. 108
van 11 maart 2005
van de heer RUDI DAEMS

Stort Ramsel (Herselt) – Ruimtelijke ordening

Op 15 januari 2004 waren we getuige van één van de grootste manifestaties in de Zuiderkempfen van het laatste decennium. Naar schatting tussen 2.000 en 3.000 mensen betoogden tegen de plannen om een stortplaats voor bagger- en ruimingsspecie te exploiteren in een oude ontginningsput vlakbij de dorpskern van Ramsel, een deelgemeente van Herselt. Zowat alle lokale verenigingen en partijen schaalden zich achter het initiatief van het actiecomité.

Nog voor 15 januari werd de milieuvergunningaanvraag ingetrokken door de exploitant. Niettemin was de opkomst massaal en boven alle verwachting. De mensen zijn nog steeds ongerust, omdat een bedreiging voor de toekomst blijft bestaan, zolang het probleem niet ten gronde wordt aangepakt. Het feit dat enkele gezinnen in de omgeving van de stortplaats te kampen hebben met gezondheidsproblemen, maakt de ongerustheid alleen maar groter en maakt de vraag naar structurele oplossingen alleen maar nijpender.

Het dossier van de Ramselse kleiputten heeft een bewogen voorgeschiedenis. Al sinds de negentiende eeuw was er een steenbakkerij met bijbehorende kleiontginning, een exploitatie die intussen is stopgezet. Door de exploitatie zijn er twee putten ontstaan, samen zo'n 4 a 5 ha groot.

Put 1 werd zonder milieuvergunning (maar met bouwvergunning) zo goed als volgestort. Volgens de exploitant zou het gaan om werfgronden en inerte materialen. Volgens verschillende buurtbewoners is er ook industrieel afval gestort. Omdat bodemonderzoek wees op de aanwezigheid van gevaarlijke afvalstoffen, werd in het verleden proces-verbaal (PV) van overtreding opgemaakt door de Vlaamse Milieu-inspectie van Aministratie.

Put 2 is nog niet volgestort. Deze vormde het voorwerp van de - intussen opnieuw ingetrokken - milieuvergunningaanvraag.

De bewoners rond de kleiputten zijn vragende partij voor een structurele oplossing. Zij willen dat het gemeentebestuur van Herselt samen met de Vlaamse overheid onderzoekt hoe deze dreiging definitief kan worden weggenomen. De milieubeweging en Groen! steunen deze vraag. Ook de gemeentelijke milieuraad van Herselt, in vergadering bijeen op 17 januari 2005, behandelde dit dossier en stelde voor om aan de gemeentelijke commissie voor ruimtelijke ordening (Gecoro) te vragen om in het kader van het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan alle kleiputten in Ramsel te inventariseren en te bespreken. Via ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP's) voor deze kleiputten moeten de huidige (en steeds weerkerende) problemen duurzaam kunnen worden opgelost, aldus de milieuraad. Het college van burgemeester en schepenen van Herselt verklaarde zich op 31 januari 2005 akkoord met deze vraag.

Voor een structurele oplossing komen er verschillende Vlaamse deelbevoegdheden bij kijken, zoals leefmilieu, bodembescherming, natuurlijke rijkdommen en ruimtelijke ordening.

De vragen m.b.t. natuurlijke rijkdommen, leefmilieu, bodemsanering, milieu en gezondheid worden gesteld aan minister Kris Peeters.

Met betrekking tot de ruimtelijke ordening is zowel het verleden (talloze bouwvertredingen) als de toekomst (toekomstige ruimtelijke bestemming) van belang. Zo werden in het verleden meerdere PV's opgemaakt in het kader van de ruimtelijke ordening, zoals het bouwen van een woonhuis, een weegbrug, een loods en niet-vergunde ontbossingen en reliëfwijzigingen. Maar de toekomst is minstens even belangrijk. Willen we een blijvende oplossing die de bewoners kan geruststellen, dan is de ruimtelijke ordening de voornaamste hefboom.

1. Klopt het dat er zich op het terrein meerdere niet-vergunde constructies bevinden ?

Is het gerechtelijk onderzoek nog aan de gang ?
Wat is de stand van zaken ?

2. Is in het verleden een bouwvergunning verleend voor het opvullen van put 1 met inerte materialen ?

Zo ja, werden de voorwaarden m.b.t. deze bouwvergunning gerespecteerd ?

3. Het gemeentebestuur van Herselt overweegt in het kader van het gemeentelijke structuurplan een ruimtelijke bestemmingswijziging om de dreiging van een toekomstige stortuitbating weg te nemen.

Is de gemeente bevoegd deze bestemmingswijziging naar bijvoorbeeld een combinatie van landbouw-, groen- en recreatiegebied door te voeren ?

Bestaat er in dat geval een risico op planschade ?

- N.B. Een vraag over dit onderwerp werd ook gesteld aan minister Peeters (vraag nr. 443), met name m.b.t. de aspecten natuurlijke rijkdom en milieu.

Antwoord

1. Er werd op 14 december 2004 proces-verbaal opgesteld voor verschillende bouwinbreuken op betreffend terrein, met aanvullend proces-verbaal op 12 januari 2005, met name inzake:
- het aanleggen van een aarden afscheidingswal rond het grootwarenhuis en de bijhorende parking;
  - een gebouw, opgetrokken in snelbouwsteen, van 34 meter op 7,5 meter, afgedekt met een lessenaarsdak in golfplaten;
  - een weegbrug in beton van 25 meter lengte (met aanloopstroken van 50 meter) en 3 meter breedte en een metalen container met meetapparatuur;
  - het slopen van de voormalige steenbakkerij, met behoud van een klein gedeelte muur dat haaks staat op de weegbrug, een gedeelte van de betonnen vloer, een toegangspoort en een grote loods;
  - een loods van 48 meter lang en 20 meter breed (waarvan 12 meter werd dichtgebouwd en 8 meters een open constructie betreft, met in de open constructie een verlaagde bureelruimte);

- het opvullen van de rechts gelegen kleiput (gezien vanop de Westmeerbeeksesteenweg); terzake werd weliswaar door de bestendige deputatie op 6 januari 1994 een stedenbouwkundige vergunning voor het opvullen met steenslag afgeleverd, maar de eveneens vereiste milieuvergunning werd nooit verstrekt, zodat de stedenbouwkundige vergunning niet uitvoerbaar was;
- het stapelen van afvalmateriaal.

De stedenbouwkundig inspecteur ontving tot op heden geen bericht van het openbaar ministerie dat er in casu geseponeerd werd, zodat redelijkerwijze mag worden aangenomen dat het gerechtelijk onderzoek nog steeds lopende is.

Gelet op het principe van scheiding der machten komt het mij als Vlaams minister, onder meer bevoegd inzake ruimtelijke ordening, niet toe om uitsluitel te verstrekken inzake de stand zaken van een strafrechtelijk onderzoek.

2. Zoals vermeld werd op 6 januari 1994 door de bestendige deputatie een stedenbouwkundige vergunning uitgereikt voor het opvullen van een put met steenslag op voorwaarde dat de nabestemming 'agraris gebied' kan worden gerealiseerd door het terrein in zijn oorspronkelijk reliëf te herstellen, waarbij de bovenste laag van de opvulling dient te bestaan uit één meter steenvrije aarde, afgedekt met vijftig centimeter zwarte teelaarde. Tevens tekende de aanvrager een verklaring dat op het terrein geen asfaltafval of asfalt zou worden gestort om de nabestemming 'agraris gebied' veilig te kunnen stellen.

De stedenbouwkundige vergunning mocht niet worden uitgevoerd omdat de (geplande) activiteiten tevens milieuvergunningsplichtig waren. Een milieuvergunning werd evenwel nooit uitgereikt, zodat de stedenbouwkundige vergunning niet uitvoerbaar was. Aangezien voormelde stedenbouwkundige vergunning, bij afwezigheid van de vereiste milieuvergunning, niet mocht worden uitgevoerd is het irrelevant na te gaan of de voorwaarden vervat in de stedenbouwkundige vergunning al dan niet werden nageleefd.

3. De betrokken kleiputten in Ramsel zijn gelegen in de bestemmingszone 'ontginningsgebied' met nabestemming 'agrarisches gebied'. Voor ontginningen worden gewestelijke RUP's opge maakt. Op die manier kan er op een overkoepelend niveau een afweging worden gemaakt tussen de bestaande ontginningsgebieden en de toekomstige behoefte aan oppervlaktedelfstoffenwinning. In het kader van het afvalstoffendecreet dienen ter voorbereiding van de gewestelijke RUP's, oppervlaktedelfstoffenplannen te worden opgemaakt waarin ook een ruimtelijke afweging wordt opgenomen. Deze oppervlaktedelfstoffenplannen zijn momenteel in opmaak. De resultaten worden per delfstoffenzone besproken met de afdeling Natuurlijke Rijkdommen en Energie (ANRE) én de afdeling Ruimtelijke Planning (ARP) van mijn administratie.

De delfstoffenzones zijn informatief weergegeven in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Het ontginningsgebied in Ramsel behoort echter niet tot een bepaalde delfstoffenzone en zal naar alle waarschijnlijkheid niet meer in aanmerking komen voor toekomstige delfstoffenwinning aangezien de ontginningsactiviteit meer dan twintig jaar geleden werd stopgezet.

Volgens de voorschriften van het vigerend gewestplan dient na stopzetting van de ontginning de oorspronkelijke of toekomstige bestemming, die door de grondkleur op het plan is aangegeven (in dit geval agrarisch gebied), te worden geëerbiedigd. Voorwaarden voor de sanering van de plaats moeten worden opgelegd opdat de aangegeven bestemming effectief kan worden gerealiseerd. Op basis van dit voorschrift heeft de toenmalige gemachtigd ambtenaar de aanvraag tot bouwvergunning voor het opvullen van de eerste klei put in 1993 gunstig geadviseerd.

Op basis van het gewestplanvoorschrift kan men bijgevolg oordelen dat ook de tweede klei put kan worden opgevuld zodat de nabestemming agrarisch gebied voor de gehele zone wordt gerealiseerd, op voorwaarde echter dat aan de milieuvergunningverplichting wordt tegemoetgekomen.

Indien de gemeente van mening zou zijn dat voor het gehele gebied een herbesteding

aangewezen is naar bijvoorbeeld landbouw, groen- en recreatiegebied, is het aangewezen dat zij deze optie ruimtelijk onderbouwd in haar gemeentelijk structuurplan. Betreffende gemeentelijke visie kan aldus door de gemeente worden inbracht in het afbakeningsproces van de agrarische en natuurlijke structuur op Vlaams niveau. Betreffend afbakeningsproces is recent opgestart voor de regio rond Ramsel. Tijdens het overleg dat binnen dit proces zal worden gevoerd, kan samen met de gemeente en de andere administraties (o.a. ANRE, afdeling land, afdeling Natuur) worden afgewogen welke planopties zich terzake opdringen en op welk niveau deze planopties juridisch dienen te worden vertaald.

Volgens artikel 84, §2 van het decreet RO kan planschade worden gevraagd indien een perceel, op basis van een in werking getreden ruimtelijk uitvoeringsplan, niet meer in aanmerking komt voor een vergunning om te bouwen, zoals bedoeld in artikel 99, §1, 1° DRO ofte verkavelen, terwijl het de dag voorafgaand aan de inwerkingtreding van dat definitief plan wel in aanmerking kwam voor een vergunning om te bouwen of te verkavelen. Volgens art. 99§1, 1° DRO wordt hiermee expliciet het bouwen van een gebouw of een vaste constructie bedoeld. Dit is in casu (opvullen klei put) niet het geval. Het herbesteden van het gebied van de kleiputten lijkt dan ook geen aanleiding te kunnen geven tot planschade.

(Antwoord Kris Peeters: blz. 2133 – red.)